

Před dvěma desetiletími se mi naskytla možnost prohlédnout si novojičínskou šestibokou hradební baštu, do které byl v té době přístup pouze z uzavřeného farního dvora. Při prohlídce těchto romantických míst, mne ale zaujala především špinavá obálka, ležící na zemi, s adresou Stephan Weigel. Trochu mne zamrazilo. Znal jsem jeho obsáhlou studii „Zauchtel von einst“ – podrobné pojednání o Suchdole nad Odrou. Také poválečná expozice v novojičínském muzeu věnovala jeden menší panel i tomuto originálnímu člověku. Další roztroušené lístky a písemnosti mne dovedly až do kůlny na dvoře a dále po schodech na půdu, kde se naskýtal pohled, který provází velké nálezy na starých půdách. Uprostřed stála prastará truhla s otevřeným víkem a kolem roztroušené papíry, knihy, sláma, a nejrůznější předměty, prach a špína. Na první pohled nebylo zřejmé, jaký je původ těch věcí, ale jméno Weigel se tam mezi zahnědlými papíry znovu objevovalo. Získal jsem povolení odnést si co unesu a příštích několik dnů a nocí jsem strávil čištěním, tříděním a promýšlením systému pro další uložení. Bylo to torzo pozůstalosti vynikající osobnosti Rudolfa Weigela (1885–1961), děkana v Novém Jičíně (syna Stephana Weigela), který po válce nebyl odsunut, protože znal velice dobře česky, ale byl zbaven svého postavení a byl přesouván z místa na místo až do své smrti ve Vražném v r. 1961. Ten tyto rodinné věci, kde byly památky na rodiče a sestry, neměl možnost stěhovat s sebou, a tak ležely v kůlně, kde se jimi občas zabývaly jen dětské ruce a hlodavci. Při dalším pokusu o návštěvu této půdy jsem ji našel vyklizenou a prázdnou. Tak se přece některé věci z Weigelovy pozůstalosti ocitly opět v místě vzniku, v Suchdole nad Odrou a jsou jakoby trojrozměrným doplňkem, který dokresluje, jak vypadal život této rodiny.

Nejobsáhlejší zdroj informací o samotném Stephanu Weigelovi je bezkonkurenčně nekrolog Antona Blaschka, předsedy muzejního spolku v Novém Jičíně, který čerpal z mně neznámého vlastního curriculum vitae S. Weigela, který sepsal čtyři týdny před smrtí. Bez jeho podrobné životopisné zprávy by zůstala pro nás osoba Weigel velice záhadná.

Vlastní písemná pozůstalost Stephana Weigela je uložena ve Státním okresním archivu v Novém Jičíně, kam byla předána již před válkou a některé jeho práce byly dodatečně vydávány v místních časopisech. Další informace o Weigelovi je však nutno shromažďovat z různých koutů bývalého rakouského mocnářství.

Životopis St. Weigela

Narodil se v německé rodině, na Štědrý den revolučního roku 1848, v domě č.p. 110 staré Hrnčířské uličky v Uničově (dříve Neustadt) v převážně německém městě. Jeho otcem byl švec Ludwig Weigel, matka se jmenovala Josefa a byla rozená Augustin Hartel. Byl prvním dítětem druhého muže své matky a poslední z 23 dětí. Nezažil radostné dětství, nikdo ho neměl rád, jak sám uváděl a nejméně ze všech jeho staří rodiče, kteří mu nerozuměli. Školu navštěvoval jen čtyři roky, v dalším vzdělávání byl omezován. Když mu ještě nebylo ani 14 let, splnili mu rodiče jeho jediné přání, aby se mohl vydat do ciziny. Ještě téměř jako chlapec procestoval Moravu, Slovensko, část Maďarska, Horní a Dolní Rakousy, Salzburg a zakotvil v kraji Lechfelde (Na Lechu) v Bavorsku. O pobytu v cizině píše: „Ve světě jsem našel to, co jsem hledal – lásku, ale raději ať se mne nikdo netáže, za jakého strádání a potíží! Našel jsem šlechetné a hodné lidi, kteří mne naučili neopustit cestu mravnosti a ctnosti a chránili mne před nástrahami mládí. Z mnoha, kteří mi dali tolik dobrého, chci zmínit alespoň dva: starého Sepperle Heigermoose z Gößmoos, skutečného selského filosofa, kterému, co se týká charakteru, mohu vděčit za všechno. Pak ještě jednoho zeměměřiče z Miesbachu, který mne uvedl do praktické geologie. Od tohoto šlechetného muže jsem se naučil víc, než by mi mohla nabídnout každá učebnice geologie. Hodně jsem se učil a četl. Prostředky mi k tomu nabízel dobrý plat, který jsem dostával za práce spojené s velkým nebezpečím.“

Když Weigel dospěl do věku povinné vojenské služby, vrátil se víceméně proti své vůli zpět do vlasti. Ze tří povinných let si část odsloužil u pluku a aby měl vše dříve za sebou, přihlásil se dobrovolně k četnictvu a tam i zůstal. Toto povolání nebylo pro něj příjemné, ale přesto si jej velice vážil a zastával je zodpovědně, protože se mu tak jako nikde jinde také nabízela příležitost poznávat lidi v celé jejich přirozenosti.

Jeho první místo bylo Loučné nad Desnou (Wiesenberg), kde sloužil zcela sám. Během necelých osmi měsíců znal v oblasti o rozloze téměř pěti čtverečních kilometrů všechna zvrásnění a naleziště pěkných a zajímavých minerálů, které tam znal jen on. V souvislosti se stavbou železnice byl přesunut do obce Libina u Uničova a odtud 13. června 1873 odvelen do Nového Jičina a odsud později do Suchdolu.

Na podzim r. 1873 ho služební cesta zavedla přes Žilinu do Životic. Na horním konci louky Pstruhového potoka hlídal pasáček svou kravičku a zpíval k tomu prastarou pasáckou píseň „Waet ock, waet ock, braune Kuh“. Weigel byl uchváten a nadšen tímto krásným, opuštěným údolím, nádherným zpěvem a několikerou ozvěnou, která se odrážela od okrajů lesů a strání. Zastavil se a přemýšlel: tento národ, který má tak zvláštní řeč, tak pěkné písně, ten musím důkladně poznat! Toto rozhodnutí Weigel také uskutečnil.

Ve stejné době žil v Novém Jičíně městský farář a děkan Josef Prorok (v Novém Jičíně 1857–1889, známý mineralog a paleontolog, r. 1882 čestný občan Nového Jičina). Jeho mineralogická sbírka později tvořila základ novojičínského přírodovědně-historického muzea. Děkan Prorok se chtěl s Weigelem seznámit. Přišel do místnosti pro mužstvo na četnické stanici a řekl: „Pánové! Kdo z vás je ten četnický blázen, který o pauzách roztlouká velké kameny na menší, zatím co se jeho kamarádi příjemně sluní?“

Přítomné mužstvo se šibalsky usmívalo a ukázalo na Weigela. V tom k němu přistoupil tento starý vážený děkan, uchopil energicky jeho pravici a řekl: „Pozdrav Pánbůh! Konečně jsem našel člověka, který je taky takový blázen jako já a roztlouká kamení. Tady ale není místo, kde by jsme se mohli dále bavit o roztloukání kamenů. Přijďte ke mně, až budete mít čas. Jsem Vám stále k dispozici.“ Známost byla navázána a tento důkladný badatel a neobyčejný přítel přírody a lidí nadchl mladého Weigela pro přírodní vědy tak, že ten se zvýšenou horlivostí přistoupil ke zkoumání země a lidí Kravařska. Takto opisuje Blaschkeho nekrolog Weigelovo dětství, jinošství, zrání a vývoj jeho vztahu k doposud cizímu kraji Kravařsku, kam byl svými nadřízenými převelen.

Rodina

Zdá se, že v Žilíně jej nezaujal jen kravařský dialekt, ale také dívka Marie Terezie (1857–1923) dcera mlynáře Antona Sudolského, jehož předek Matěj Sugdolský je připomínán již r. 1749. Sňatek uzavřeli v r. 1879 a bydleli na služebním bytě c. k. Gendarmerie čp. 38. Ve sčítacím operátu z r. 1880 je uveden jako ženatý, velitel čtyřčlenné posádky s jednou kuchařkou a dále zde bydlela na bytě učitelka. Weigel jako státní zaměstnanec "pod penzí" měl v Suchdole dobré postavení. Při dalším sčítání r. 1890 už byla stanice přestěhována, do činžovního domu č.p. 77 místního stavitele Münstera (stál naproti cykloservisu Kramoliš). V té době již byla rodina kompletní, pětičlenná. Nejstarší dcera Marie (1881–?), druhorozená Paula (1882–?) a nejmladší syn Rudolf (1885–1961). O tomto údobí něco málo napovídají tři unikátní rodinná fotoalba, kde o většině neznámých osobách na fotografiích se můžeme jen domýšlet, kdo byly. Ve Weigelově fotoalbu z r. 1873, tedy poměrně brzy po té, co přišla fotografie na Moravu, převažují především pózující postavy ve vojenských a četnických uniformách, zatím co v albu jeho ženy jsou především fotografie manžela, dětí a rodinných příslušníků. Nejmladší Rudolf po pěti letech školy v Suchdole vystudoval arcibiskupské gymnázium v Kroměříži a dal se po studiu teologické fakulty v Olomouci na kněžskou dráhu. Byl velice nadaný, proto i jeho postup byl rychlý. R. 1908 byl vysvěcen na kněze, pak jeden rok byl v Nové Vésce u Rýmařova, dále 3 roky kaplanem v Novém Jičíně a od r. 1916 farářem a pak děkanem. Po válce v N. Jičíně do r. 1958, krátce ve Větrkovicích u Příbora a r. 1961 zemřel ve Vrážném, kde je i pohřben. Ovládal několik řečí, měl rád klasickou hudbu, byl velice oblíben.

V evangelickém Suchdole byla tato rodina patrně sloupem tamní katolické farnosti. Všichni rodinní příslušníci byli členy různých církevních spolků a aktivit, korespondence jim přicházela z různých církevních zařízení z Moravy, Rakouska, Bavorska. Rodina udržovala rozsáhlé styky s jinými významnými rodinami z Kravařska. Kuriozní je sbírka asi 250 ks svatých obrázků z různých koutů Evropy, které patrně sbíraly dcery.

Badatelská činnost

Weigel za 25 let služby v Suchdole neustále sbíral vše, co mělo nějakou vypovídací hodnotu o obci a okolí. Jako četnický strážmistr měl výhodu, že se k němu sbíhaly informace o veškerém dění. V Suchdole se o něm tradovalo, „...že musel být u každého výkopu studny“. Všiml si výkopů všech velkých staveb v okolí, což byl v té době jediný způsob jak nahlédnout hlouběji pod povrch země, zajímal se o všechny zajímavé nálezy. Zdá se, že to bylo období shromažďování informací a na publikační činnost ještě neměl dostatek času, možná i odvahy. První písemná práce Weigelova vyšla pod cizím jménem v ornitologickém časopise. Její název zněl: „Bitva mravenců“ a zaslal ji tomuto časopisu Bývalý odborný učitel Jos. Talský. V Suchdole měl možnost seznámit se i s dějinami reformace a protireformace. Jako na místního znalce se na něj obraceli historikové z Herrnhutu, takže byl také autorem některých zpráv o Moravských bratřích v protestantských odborných časopisech Brüderboote a Brüdernachrichten v letech 1884 až 1899. Senior evangelické církve Dr. Trautenberger z Brna mu pomáhal s přístupem k archivním pramenům ze Zemského archivu. Tady také vzniklo několikrát publikované podrobné pojednání „Rychtářská lípa na kostelním kopci v Suchdole“, poprvé v Lesním hospodáři (Forstwirte), ročník 1894 s kresbou od fulneckého malíře Křepelky. Sám si povzděchl: „Kdyby měli moji vojenští nadřízení ponětí o mé činnosti, byl bych bezpochyby předvolán k disciplinárnímu vyšetřování, vždyť už i tak jsem měl různé nepříjemnosti.“

V zimě r. 1898 při opakovaném pádu na náledí těžce onemocněl chorobou kostní dřeně a vídeňskými lékařskými kapacitami mu byla předpovězena délka života o maximálně třech měsících. Ke všemu neštěstí byl ještě ze svého místa suspendován. Začal se však léčit sám, protože rozuměl původu svých útrap. Z důvodu nejistého konce jeho nemoci prodal rychle etnografickou sbírku z Kravařska pánu von Bauer z Kunína, který ji pak daroval Zemskému muzeu v Brně. Také sbírka kulmu (pískovité-břidlicovitá forma spodního karbonu) putovala do Vídně a kam se potom dostala, není známo. Nálezy z jurské formace z Horeckého kopce se dostaly do přírodně historického muzea do Vídně, kde zabaleny v bednách čekají na zpracování. Za tyto sbírky shromažďované čtvrt století, obdržel nemnoho a koupil na dluh dům v Novém Jičíně na Alleegasse čp. 3 (pod hvězdárnou). Neměl jinou možnost. Musel rodinu zajistil alespoň tímto způsobem. Jeho rodina neznala cenu sbírek a nedovedla je docenit. Přinucen byl k těmto krokům také skutečností, že po jeho penzionování nemohl v Suchdole získat ani sebeskromnější obydlí. Každý pokus o koupi něčeho za účelem získání majetku mu byl znemožněn. Musel tedy odejít z rodiště svých dětí. Tak se ocitnul v Novém Jičíně. Chopil se alespoň toho, nač mohl dosáhnout. Měl přístřeší, ale byl až po krk zadlužen a bída na něj ze všech stran šklebila svůj šeredný obličej. I když byl ještě chabý a nemohoucí, musel se snažit něco vydělávat. Nejdříve převzal pomocné práce při sčítání lidu, potom písařské práce v Rudolfově špitále (nemocnici) a zastavárně. Tady vydělával svými písařskými pracemi pramálo.

Novému Jičínu však vděčí za to, že mohl uplatnit lépe své nabyté vědomosti, zhodnotit bohatý fond sesbíraného vlastivědného materiálu, aby nemusel žít pod hranicí minima. Tady opět započal jeho ekonomický, ale i společenský vzestup. První honorář obdržel roku 1902 za článek „Domy a vesnické stavby na Kravařsku“ a roku 1903 za „Starý selský dům na Kravařsku a jeho proměny až do nejnovější doby“ od časopisu pro rakouskou vlastivědu. Napsal mnoho menších kulturně historických článků do Německých lidových novin a jiných časopisů. Všechny zprávy o Kravařsku vyšly v „Trauen Eckart“ a zároveň v brněnských novinách pocházejí od něho. Všechny se dočkaly mezi lidmi živého ohlasu, materiálně mu ale přispěly pramálo, takže musel dále vést skromný a jednoduchý život.

V té době už Weigel získal takové bohatství znalostí o zemi a lidech Kravařska, že se cítil dostatečně připraven k veřejným vystoupením jako přednášející. Od roku 1902 přednášel v katolickém spolku tovaryšů a také 8 let při setkáních německých skautů (Wandervögel). Tímto si vychovával celou vrstvu nadšených přátel přírody a vlasti. Stal se známým a byl zván do okolních obcí, ale i dál do Brna, Vítkovic atd. Protože se vědělo o jeho těžkých bojích o holou existenci, obdržel i slušné honoráře, které často vůbec neočekával, čímž se jeho situace podstatně zlepšila. Když se začalo v Suchdole a v Sirkových lázních s veřejnými rolnickými kurzy, byl Weigel zván jako přednášející o přírodovědě a regionálních národopisných dějinách, kde se snažil v posluchačích probouzet lásku k vlasti a vlasteneckou hrdost. Všude, kde se mu příležitost naskýtala, vybízel zvláště mládež k úctě vůči dědictví otců, k péči o ně a pokud možno k záchraně před zánikem. Za dědictví otců považoval jazyk, mravy a zvyky kraje.

Rozsah vlastivědné práce

Šíři zájmů možno kvůli přehlednosti zredukovat do sedmi oblastí, které se někdy překrývají, nebo zahrnují v sobě další vědní obory: Geologie, archeologie, historie, národopis, přírodověda, publicistika, muzeologie. Je patrně nemožné zjistit, kam až zasahovala jeho vlastivědná činnost v tehdejších mocnářství a vyznat se v množství periodik, do kterých přispíval a institucí, se kterými měl kontakty a nějakým způsobem je obohatil. Každý projekt (řečeno dnešní mluvou), který podnikal, by měl být popsán podle přirozeného vývoje, od svého vzniku: Sběr, sbírka, studium, publikační činnost odborná, popularizační, případně beletristická, současné uložení. Dosavadní informace jsou zatím však ještě příliš torzovité.

Geologie

- V písemné pozůstalosti nacházející se ve Státním okresním archivu Nový Jičín (dále jen SOANJ), nalezneme cca 11 rukopisných prací.
- Nevíme, jaký osud měla sbírka, kterou si jistě zakládal v době působení na Uničovsku 1871–1873, dá se předpokládat, že ji věnoval některé škole, či muzeu v rodišti.
- Sběrku hornin a minerálů z okolí Nového Jičína před r. 1893 věnoval muzeu. Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín č. 39, s. 12.
- Hirth Friedrich: Übersicht der geologischen Verhältnisse von Neutitschein und Umgebung. 1889. Blaschkeho nekrolog uvádí (dále jen viz Blaschke): Geologické pojednání v ročence novojičínské reálky od prof. F. Hirtha je podle jeho údajů až na malé dodatky od Weigela.
- Sběrku hornin - kulm odeslal je do Vídně kolem r. 1900. Viz Blaschke.
- Sběrku hornin z Horeckého kopce - jura odeslána do Vídně kolem r. 1900. Viz Blaschke.
- Die Tegelgeschichte von Neutitschein. Neutitschein V. Z. 1903. V obsáhlé publikaci Heinrich Schulig: Meine Heimat das Kuhländchen. Jägerndorf, 1908, s. 496. (dále jen viz H. Schulig MHK)
- Sběrku 700 mikroskopických výbrusů hornin vlastnoručně zhotovených nacházela se v jeho pozůstalosti ve dvou krabicích. Viz Blaschke.
- Prováděl nespočetná mikroskopická zkoumání 49 druhů půdy, zvláště terciérové formace, jejichž popis je zachycen na více než 800 malým písmem popsaných lístcích. Viz Blaschke.
- Jednotliví, ve skleničkách uchovávaní kořenonožci a pod. jsou ve vlastnictví paní lékárnice Jünger v Novém Jičíně. Za to obdržel pěkný diplom ve zdobené složce od geologického říšského ústavu ve Vídni, datovaný 11. ledna 1913. Viz Blaschke.
- Sběrku zkamenělin zmiňuje ing. Dr Karl Pateisky: Über den geologischen Aufbau des sudetischen Teiles des Kuhländchens. Das Kuhländchen, 6. Band s. 74.
- Nálezy zkamenělin Nummilites (Penizek) u Suchdolu. Jos, Mňuk: Moravské Kravařsko, 1898, s.19.
- ...hmotu jílovitou tzv. tégl nalézáme při potoce uprostřed Suchdolu a v N.Jičíně, kde kdysi ve hlubině 120 m vrstvy jeho ještě proraženy nebyly. Zvláště v téglu tomto zachovaly se otisky želv a zbytky po třetihorních velerybách. Jos Mňuk: Moravské Kravařsko, 1898, s. 20.
- Sběrku mineralogickou vzpomíná Karl Krischke: Die Mineralfundorte des Kuhländchens. Das Kuhländchen 1923, s. 187.
- V pozdějších letech sepsal obsáhlejší místopisná pojednání o geologii, pravěku a regionálních zajímavostech pro obce: Blahutovice, Vrážné, Kunín, Kletné (1924), Suchdol (1914), Životice u Fulneku. Viz Blaschke.
- Zauchtel von einst (Suchdol kdysi). Jahrbuch des Museums-Vereines für Neutitschein und deutsche Kuhländchen, IV. Jahrgang, N.Jičín 1914, s. 84–99.
- Das Banerbrunnlein bei Schönau: Josef Ullrich (cituje část Weigelovy práce o Banerově studánce u Šenova) Das Kuhländchen 1928, s. 61.

- Z výše zmíněných prací vyšlo tiskem v knižní úpravě: Urgeschichte der Gemeinde Klötten. kolem r. 1995, xerox SRN.

Archeologie

- V pozůstalosti SOANJ nalezneme cca 13 rukopisných prací.
- Zprávy o archeologických nálezech a nalezištích zařazoval také ke geologickým popisům obcí, kde se můžeme o nich dočíst: Blahutovice, Vrážné, Kunín, Kletné (1924), Suchdol (1914), Životice u Fulneku atd. viz Blaschke.
- Nejobsáhlejší přehled o nálezech a nalezištích na Kravařsku, kde jsou zahrnuty Weigelovy nálezy: Gustav, Stumpf: Die Vor und Frühgeschichte des Kuhländchens. s. 7-24, obrazové přílohy tafel 1- 8. Festschrift Kuhländler Heimatfest Neu-Titschein 1927. (dále jen Festschrift 1927)
- G. Stumpf uvádí tyto Weigelovy lokality: N.Jičín - Ehrenberg s. 10, Hodslavice-Kolonie Schlössel s. 10, Kunín s.10, Šenkovy domky-Samota u Suchdolu s.10, Hrabětice s.10, Suchdol n.O. s.11, Hl. Životice s. 11, Kunčice s.11, Kujavy s. 11, Bělotín s.15, Pustějov s. 20, Starý Jičín s. 20, Hukvaldy s. 21 je zjevné že výčet není úplný. Blíže Festschrift 1927.
- O svých nálezech sepsal Weigel 25. 2. 1920 obsáhlou zprávu, kterou uložil v Novojickém muzeu. G. Stumpf se na ni často odvolává, ale již v r. 1927 konstatuje, že předměty, které byly předány v r. 1899 do Zemského muzea v Brně jsou nezvěstné.
- Koncem 19. století našel známý vlastiv. badatel S.Weigel na Horeckém kopci atypické střepy. Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín č.31, Ad.Turek: Z minulosti Hůrky. s.1.
- Die prähistorischen Wohnstätten bei Blattendorf. Das Kuhländchen I., Neutitschein, 1919, s.18–20.
- Eine alte Strasse bei Zauchtel. (nález kopí a podkov) Das Kuhländchen I., Neutitschein, 1919, s.50–51. Náčrt kopí najdeme ve Festschrift Kuhländler Heimatfest Neu-Titschein 1927, Tafel 6

Historie

- V pozůstalosti SOANJ se zachovalo cca 42 rukopisných prací.
- Opisy starých listin (asi 550 stran) zachovaly se v pozůstalosti SOANJ.
- Aus Pohoř. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 499
- Unfallsrecht von fünf Fulneker Dörfern. rkp., viz H.Schulig MHK, s. 499
- Schenkungsbrief des Hans Moritz Freyherrn v. Herr aus Kunewald. rkp., viz H.Schulig MHK, s. 499
- Byl autorem většiny zpráv o starých Bratřích v protestantských časopisech Brüderboote a v Brüdernachrichten z let 1884 až 1899 vydávaných v Herrnhutu.
- Die Erbrichterei in Kunzendorf und Zaucht. Mitgeteilt im Notizenblatt Nr. 11 der mähr.-schles. Ges. z. Förd. Ackerbau. Natur- und Landeskunde. Jg.1884. rkp., viz H.Schulig MHK, s. 499
- Několikrát publikované podrobné pojednání „Rychtářská lípa na kostelním kopci v Suchdole“ poprvé v Lesním hospodáři (Forstwirte), ročník 1894 s kresbou od fulneckého malíře Křepelky.
- Weigel und Tollich, Ad.: Richters Linde am Kirchhübel in Zaucht. Verh. d. mähr.-schles. Forstvereines, 1893, ferner Neutitsch. Volkszeitung und D. V.-Kalender d. V. d. D. Nordmährens, 1905. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 500.
- Gräfin Maria Walburga Truchsess-Zeil-Waldburg, Herrschaftsbesitzerin von Kunewald. N.V.-Ztg. 1898. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 499
- Vor dem Tore. Eine kulturgeschichtliche Skizze N. V.-Ztg. 1904. rkp., viz H.Schulig MHK, s. 500.
- Münzenfunde bei Neutitschein. Lokalhistorische Skizze. N. V.-Ztg. 1904 vom 7. dezember. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 500.
- Die Schützenkompagnie in Neutitschein. N. V.-Ztg. 1905, vom 17./6. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 500.
- Die Schmiedgasse in Neutitschein. N. V.-Ztg. 1905, vom 27./5. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 500.
- Historische Funde in Neutitschein vom 25. Juli 1621 N. V.-Ztg. 1905, v. 28./10. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 500.
- Die Pochhütte bei Neutitschein. Lokalhistorische Studie. N. V-Ztg. 1906 Nr. 24. u. 25. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 500.
- Historische Funde in Neutitschein. D. V. -Ztg. Nr. 53, 1906. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 500.
- Das Museum der Stadt Neutitschein. D. V.-Ztg. Nr. 27.–29. 1906. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 500.
- Historische Funde in Neutitschein. D.V.-Ztg., Nr. 49–51, 1907 und Ost. 1907. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 500.
- Grafendorf. Unsere Kuhländchen I., 1911, s. 122–132.
- Grafendorf. Das Kuhländchen IV., 1922, s. 92–96, 105–110, 121–125, 200.
- Die Robot in der Gemeinde Kunewald. Unsere Kuhländchen I., 1911, s. 133–154.
- Häuserchronik von Kunewald. Unsere Kuhländchen II., 1912, s. 132–140.
- Handel Verkehr und Verkehrswege im Altentum bis Neuzeit im Kuhländchen (Obchod, doprava a dopravní cesty...). Illustrierter Neutitscheiner Volkskalender, N.J., 1912, s. 14–24.
- Vor Hundert Jahren (Gedenkblat an Kotzebue) Das Kuhländchen I., N.J., 1919, s.12–14.
- Wallfahrtsausflüge der alten Neu-Titscheiner (o poutních místech v okolí). Das Kuhländchen 1928, s. 9–13.
- Bilder aus Neu-Titschein. (Tři kříže, jatka, poutní vrch) Das Kuhländchen 1928, s. 36–41.

- Sběrka numismatická: Korespondence o nálezu čtyř mincí na Svinci r. 1893 s nákresy. Nákres medailonu z r. 1549.
- Sbíral staré listiny, staré tisky a písemnosti: Originál modlitby, jíž někteří připisují J. A. Komenskému, má c.k. četnický strážmistr Štěpán Weigel horlivý sběratel starožitností na Mor. Kravařsku. Jos. Mňuk: Moravské Kravařsko, 1898, s. 361. Opis se nachází v SOANJ
- Staré tisky: V pozůstalosti Rudolfa Weigela se zachovalo 5 drobných náboženských tisků: 1794, 1856, 1856, 1863, pátý nedatovaný),
- Sběrka cínů: Torzo lístkovnice (č. 2, 3) s nákresy cínařských značek, viz poz. R.Weigel. Cínový talíř zachoval se v poz. R. Weigela.
- Některé vypátrané historické události posloužily jako předloha pro literární tvorbu svou i jiným autorům, např: Poldi, Neudek: Die Taufe. (skuteč. příběh dívky, vychované v židovské rodině), Das Kuhländchen IX., N.J.,1928, s.126–128.
- Publikace: Ein Rundgang durch Neu-Titscheinundseine Umgebung. (Verlag Weber, 1927)

Národopis

- V pozůstalosti SOANJ se zachovalo cca 33 rukopisných prací.
- Dva identifikační lístky s popisem: č. 68 Šátek selky ze Žiliny(1730– 40), č. XXXIII. Ubrus zhotovený ve výchovném ústavu hraběnky Truchsessové z r. 1810. Mohou pocházet ze sbírky, kterou odkoupil kolem r. 1900 Bauer z Kunína, nebo ze sbírky kterou Weigel daroval ve dvacátých letech muzeu v N.Jičíně.
- Ein altes Fulneker Weihnachtslied. Der treue Eckart. Zeitschrift für vaterländische Literatur und Heimatskunde, Brün, enthält folgende Aufsetze. 1.Jahrg. 1884. s. 189–193. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Ostereier aus dem Kuhländchen. Der treue Eckart. Zeitschrift für vaterländische Literatur und Heimatskunde, Brün, enthält folgende Aufsetze. 2.Jahrg. 1885. s. 108–109. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Altkuhländer Osterbrauche. Deutschmährische Heimat 1925, F. 1, 2.
- Der Todsonntag im Kuhländchen.Der treue Eckart. Zeitschrift für vaterländische Literatur und Heimatskunde, Brün, enthält folgende Aufsetze. 2.Jahrg. 1885. s. 150-151. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Der Umzug des Christkindleins im Kuhländchen. Der treue Eckart. Zeitschrift für vaterländische Literatur und Heimatskunde, Brün, enthält folgende Aufsetze. 2.Jahrg. 1885. s. 370-374 auch N. V.-Ztg. Nr. 103, 1907. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Der Maisonntag der Kuhländler. Der treue Eckart. Zeitschrift für vaterländische Literatur und Heimatskunde, Brün, enthält folgende Aufsetze. 3.Jahrg. 1886. s. 133–135. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Weigel und Talsky Jos.: Die Vögl in der Sprache und dem Volksleben der Kuhländler. Wien Ornith. Verein. Jahrg. 1889, s. 33 und 49. rkp., viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Das Saatreiten. Sitten und Gebräuche der Kuhländler. (Deutscher Volkskalender d. V. d. Deutschen Nordmährens.) Jahrg. 1890. viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Das „Kraizlestecke“. (Deutscher Volkskalender d. V. d. Deutschen Nordmährens.) Jahrg. 1891.
- Ostereier. (Deutscher Volkskalender d. V. d. Deutschen Nordmährens.) Jahrg. 1891. viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Die Sitten und Gebräuche im Kuhländchen. D. V.-Ztg. Jahrg. 1898 (Augustnummer). viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Haus und Dorfanlagen im Kuhländchen. Z. f. ö. Vk. 8. Jahrg., 1902. viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Das alte Kuhländler Bauernhaus und seine Veränderungen bis in neuester Zeit. Z. f. österr. Vk., Jahrg. 1903. viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Eine alte Marke der Stadt Neutitschein. N. V.-Ztg. 1904, Nr.72. viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Domy a vesnické stavby na Kravařsku roku 1903, „Starý selský dům na Kravařsku a jeho proměny až do nejnovější doby“ od časopisu pro rakouskou vlastivědu, viz Blaschke. Materiály včetně náčrtků převzal do svého článku J.Ullrich: Die bäuerlichen Gehöstanlagen im Kuhländchen. Das Kuhländchen II., Neutitschein, 1920, s.36–40.
- Die Kuhländler Volkstracht (podrobně na 6 pokračování). Das Kuhländchen III., Neutitschein, 1921, s.17–22, 29–32, 35–38, 45–46, 51–52, 63–66.
- Volksernährung und Hungersnot im Kuhländchen. Das Kuhländchen, XIII, s. 140, 168–173
- V pozůstalosti Rudolfa Weigela se zachovalo torzo sbírky 10 různých dobových a krajových písní (Keiser Josef Lied, Prinz Eugen, Der Freiheit Schlachter, Wanderlied a další)
- V pozůstalosti Rudolfa Weigela se zachovala kolekce čtyř relikvíářů, zarámovaných do řezaných ráků ze švestkového dřeva.
- Rozbor 137 kravařských lidových písní sesbíraných Meinertem. Publikace měla být vydána univerzitou ve Wroclawi. První světová válka však zveřejnění znemožnila. Viz Blaschke
- V německém lidovém kalendáři zveřejnil články „Secí jízdy na Kravařsku“, viz Blaschke.
- Neutitscheiner Krippenlieder. (19 koled), vyšlo jako publikace, Neutitschein, Enders, po r. 1907, 32 stran. Některé publikoval r. 1884 v „Trauen Eckart“.

Přírodověda

- V pozůstalosti SOANJ nalezneme cca 4 práce.
- Přednášky o přírodě uplatnil mezi skauty Wandervögel a v Sirkových lázních.
- Unsere Wälder im Kuhländchen. Das Kuhländchen I., Neutitschein, 1919, s.72–74.

Publicistika

- V pozůstalosti SOANJ nalezneme cca 25 beletristických rukopisů.
- Psal mnoho menších kulturně historických článků do Deutsche Volkszeitung a jiných časopisů, viz Blaschke.
- Všechny zprávy o Kravařsku vyšly ve „Treuen Eckart“ a zároveň v brněnských novinách pocházejí od Weigela, viz Blaschke.
- Kvůli svým názorům se dostal i do literárního konfliktu s prof. germanistiky Petersem z Litoměřic. Peters se později stal jeho nejlepším přítelem, viz Blaschke.
- Weigel und Dr. Trautenberger. An den Oderquellen. (Eröffnungsvortrag, gehalten im Goethe-Zimmer der Deutschen Volksbücherei in Brünn am 2. Oktober von Dr. Gustav Trautenberger.) Deutsches Blatt Nr. 93, 94 und 95 (vom 29. Nov., 2. und 6. Dezember 1893). viz H. Schulig MHK, s. 503.
- Kunstinn und Gewerbefleisch im Kuhländchen. Feuilleton d. D. V.-Ztg. f. d. Neutitscheiner Kreis. Jahrg. 1898 (Augustnummer).
- Od roku 1902 přednášel v katolickém spolku tovaryšů, viz Blaschke. Pís. pozůstalost SOANJ karton 7, č. 119 tamtéž.
- Přednáška: Z dějin města N. Jičín. A.Blaschke, Die Entwicklung, s. 86–87.
- V r. 1923 přednášel na sjezdu národopisné společnosti v rodném Uničově. Pís. pozůstalost SOANJ, karton 7, č. 118.

Muzeologie

- Německé muzeum v Novém Jičíně mu velmi přirostlo k srdci. Zažil ještě Kattauerovo muzeum školní 1861–75, vznik muzea, které inicioval děkan Prorok r. 1882, vznik městského muzea r. 1887, založení muzejního spolku Museumsverein für Neutitschein und das deutsche Kuhländchen r. 1906.
- Před r. 1893 věnoval muzeu sbírku hornin a minerálů z okolí N. Jičína. VSONJ č. 39, s. 12.
  - Podal v r. 1911 návrh na nové rozdělení muzejních sbírek. Publikováno v Das Museum der Stadt Neutitschein, s. 2, Unser Kuhländchen I., Neutitschein 1911.
  - Sepsal o něm delší článek, který byl zveřejněn v Deutsche Volkszeitung.
  - Ve dvacátých letech věnoval muzeu sbírky národopisnou, archeologickou, keramiky, skla. Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín č. 39, s. 16.
  - Zabýval se svatebními šperky nevěst. Das Kuhländchen 1938, s. 149
  - Ausstellung volksgeschichtlicher Gegenstände der Deutschen im Kuhländchen. Ausgestellt durch St. Weigel. (překl.:Výstava národopisných předmětů Němců na Kravařsku. Vystavoval S.W.) Neutitschein, 1898, Selbstverlag.
  - Zpráva o sbírkách Weigelových na výstavě v Opavě. Gustav, Stumpf: Die vor und frühgeschichtliche Ausstellung in Troppau. Das Kuhländchen 1921, s. 56.

Závěr života

Blaschkeho nekrolog opět vypovídá: „Ve své pracovně zanechal Weigel větší množství krabiček, ve kterých byly uloženy tisíce popsanych lístků. Mnohé z nich již jsou zažloutlé. Co všechno obsahují, není známo. Jen některé části ukázal zesnulý svým přátelům a známým. Obsah těchto lístků se týká země a lidí na Kravařsku.“

Z životopisu také vyplývá, že na sklonku života se snažil všechny koncepty přepsat a přepracovat do dokonalejší podoby. Čtyři týdny před svou smrtí napsal: „Nu stojím tady já starý muž osamocen. Má žena mě opustila před rokem a půl po 44letém šťastném manželství. Měla velký podíl na mém bádání. Nemálo se natrápila s renovací nádherných starých kravařských výšivek, které uměla mistrovsky opravovat. Pro mne bylo provádění takovýchto činností nemožné. Často ji to stálo veliké přemáhání, ale byl tady někdo, kdo při ní stál s hrozivě vztyčeným ukazováčkem – děkan Prorok. Jemu se dařilo to, co mi ne. Vidím, jak mé stáří přibývá a jak se více a více prosazují jeho důsledky, vrchol už je dávno překročen. Toto poznávše, hodně jsem pracoval, zvláště v posledních letech, abych zabezpečil alespoň to nejdůležitější z mých bádání. Mnohé by ještě mělo být vykonáno. Zda to ještě bude možné, to nevím. Jako odměnu za vše jsem získal vnitřní spokojenost, kterou mi svět nemůže nabídnout.“

Blaschkeho nekrolog nakonec uzavírá: „Tato slova napsal 14. srpna 1924 a 15. září 1924 byl v 76. roce života po krátkém, velmi těžkém utrpení odvolán na onen svět. Dne 17. září byly jeho ostatky ve smuteční síni vykropeny, poté převezeny do Žiliny a tam na místním hřbitově pochovány v rodinném hrobě vedle jeho manželky. Pohřeb se stal imponantním projevem obyvatelstva Nového Jičína a okolí. Konal se za asistence početných duchovních a pod vedením jeho truchlícího syna Rudolfa, který je současným městským farářem v Novém Jičíně. U otevřeného hrobu mu čestná slova na rozloučenou věnoval prelát Dr. Franz Kamprath z Vídně, zástupce starosty Nového Jičína Dr. Franz Schmach a jménem muzejního spolku v Novém Jičíně

jeho předseda, školní inspektor Anton Blaschke. Ten uzavřel svou řeč epitafem kravařského spisovatele Jurendeho: Sláva mu! Vlast mu v dálce mává! Prach bude přijat prachem, ducha očekávají hvězdy."

Pozůstalost S. Weigela v SOANJ

Pozůstalost Štěpána Weigela, prozatímní inventární seznam.

Státní okresní archiv Nový Jičín

Zpracoval: Josef Lankočí, Nový Jičín 1986.

Celkem deponováno 129 německy psaných prací (včetně drobných beletristických apod.).

<i>poř. č.</i>	<i>Název práce</i>	<i>Počet stran</i>
1	Město Nový Jičín	60
2	Založení N. Jičína	35
3	N. Jičín před r. 1621	16
4	Stará novojičická kronika	55
5	Co vypravuje městská kašna	53
6	Židovský hřbitov v N. J.	7
7	Střelecká kompanie v N. J.	12
8	Novojičičňáci	12
9	Hotel Schuster	18
10	Historické nálezy v N. J. v r. 1911	4
11	Totéž	8
12	Totéž	4
13	Totéž	32
14	Totéž	8
15	Totéž z r. 1921	4
16	Totéž z r. 1909	22
17	Nálezy kostí z r. 1911	26
18	Nálezy zlata v N. J.	11
19	Nálezy mincí v N. J.	4
20	Porážka rak. voj. jednotek 25. 7. 1621	76
21	Votivní obraz ve Španělské kapli	6
22	Kostel sv. trojice r. 1906	18
23	Kovářská ulice v N. J.	3
24	První fotograf v N. J.	4
25	Pochete u N. Jičína	12
26	Vzpomínka na předky	7
27	Antonín Berger, malíř a básník z N. J.	96
28	Ztracené umělecké dílo v N. J.	15
29	Místa starých kultur na Svinci	16
30	Místa starých kultur u Suchdolu	41
31	Hans Berner z Butovic	8
32	Městské muzeum v N. Jičíně	16
33	Vývoj mých geologických vědomostí	66
34	Aluvium	32
35	Diluviální ledová doba na Kravařsku	46
36	Dodatek k návodu ke zhotovení geol. mapy okresu	38
37	Měření času na Kravařsku	49
38	Písek a pískové vrstvy na úpatí starojičického hradního kopce	26
39	Geologické poměry na Kravařsku	130
40	Geologická, historická, národní a hospodářská důležitost Kravařska	7
41	Starověká bydliště a sídliště na Kravařsku	103
42	Foraminiferi v okrese N. Jičín	18
43	Jíloviště v N. Jičíně	54
44	Geologický popis Kravařska	210
45	Pevná zemská kůra na Kravařsku	191
46	O kravařském lidu a kraji	5
47	Kravařsko a jeho obyvatelé	124
48	Kravařsko kdysi	8
49	Dědičné rychty a fojtství na Kravařsku	228
50	Staré dopravní cesty v okrese Nový Jičín	9
51	Obchod, doprava a dopravní cesty na Kravařsku od starověku až do nové doby	32
52	Bojiště a válečné události na Kravařsku	32
53	Modlitba Komenského	38
54	Opisy dokumentů o reformaci na Kravařsku (Kunín, Suchdol, Butovice, Šenov)	429

- 55 Opisy různých dokumentů o Suchdole 124
- 56 Městečko Suchdol popsané ve verších 104
- 57 Suchdolské údolí 27
- 58 Suchdolská fara r. 1729 32
- 59 Staré a nové seznamy domovních čísel v Kuníně a Suchdole 11
- 60 Území obce Kunína 70
- 61 Stará pečeť obce Kunína 17
- 62 Robota v Butovicích 302
- 63 Staré číslování domů v Butovicích, majitelé domů a gruntů r. 1672–1899, urbář panství kunvaldského a Butovic r. 1672, tresty za kacířství 49
- 64 Hrabětice 4
- 65 Zemědělství a chov dobytka na Kravařsku ve staré době 30
- 66 Krajinská výstava v Příboře r. 1911 12
- 67 Zakládání obcí, rozlohy, výměry, maj. poměry 121
- 68 Lidová říkadla 67
- 69 Průpovídky z Kravařska 14
- 70 Lidová blahopřání 8
- 71 Pověsti, bájná místa, památky a nálezy z pravěku na Kravařsku 138
- 72 Pověsti, pohádky, bajky, povídky z Kravařska 600 (neúplné)
- 73 Pohádky z Kravařska 60
- 74 Bajky z Kravařska 20
- 75 Upír v Blahutovicích 27
- 76 Legendy 14
- 77 Dětské hry 26
- 78 Náhrobní nápisy v N. Jičíně, Žilině a na Kravařsku 64
- 79 Kázání pro děti 10
- 80 Motlitby 14
- 81 Hádanky 8
- 82 Lidová víra 169
- 83 Kravařský dům a domovní nápisy 170
- 84 Starý selský dům na Kravařsku a jeho proměny až do nejnovější doby 12 (neúplné)
- 85 Selská jizba na Kravařsku 9
- 86 Obydlí a odívání německého kmene na Kravařsku 20
- 87 Výživa lidu a všeobecný hlad na Kravařsku 55
- 88 Čepec a šátek kravařských žen 279
- 89 Dva rukopisy o lidovém kroji
- 90 Umění kravařských žen 15
- 91 Faderschuss 10
- 92 Čarodějnice na Kravařsku 87
- 93 Velikonoční zvyky na Kravařsku 21
- 94 Lásky ke zvířatům na Kravařsku 20
- 95 Na výšinách i v hlubinách 20
- 96 Originály a zážitky z Kravařska 122
- 97 Větrný kout 12
- 98 Dva sousedé na Kravařsku 239
- 99 Povídky ze života obyvatel na Kravařsku v r. 1660 70
- 100 Nápady - aforismy 4900
- 101 Zakletý zámeček 213
- 102 Gütlerovi lidé 207
- 103 Na oderských nivách 170
- 104 Včelař 152
- 105 Trpasličí hrad 313
- 106 Hloupá líza 267
- 107 Šťastná hvězda
- 108 Suon teich 1
- 109 Em da Laol 23
- 110 Mateřská láska kravařské ženy 15
- 111 Lýčené střevíce 114
- 112 Nos - a co nos cítí 62
- 113 Přírodovědná povídání 197
- 114 Bitva mravenců 25
- 115 Vstavač 23
- 116 Lesk a třpyt - jeho působení na lidi 24
- 117 Umění a věda 3

118 Přednáška na sjezdu národopisné společnosti v N. Městě r.1923	36
119 Přednáška ve spolku katolických tovaryšů v N. J. 1919	19
120 Sbíрка citátů	65
121 Přednáška o socialismu na Kravařsku 1907	33
122 Katolíci a příroda	66
123 Úvahy o němečtví a náboženství	36
124 Medaile na památku osvobození Vídně r. 1683	31
125 O mincích	75
126 Přepis bratrských písní z doby, kdy tam byl Komenský	91
127 Básně Bartošovského faráře Joh. Bayera	
128 Konváři a cínaři v N. Jičíně	
129 Různé zlomky a koncepty	

Lze je roztřídit přibližně takto:

Geologie	11
Archeologie	13
Historie	42
Národopis	33
Příroda	4
Publicistika	25

Pozůstalost S. Weigela byla předána muzeu v Novém Jičíně patrně brzy po jeho úmrtí a od počátku byla patrně považována za největší a nejhodnotnější dar pozůstalých muzeu a je důkazem toho, jak důležité je darovat věc včas na důvěryhodné místo. Jde o 13 048 stran formátu A5, psaných perem jako čistopis určený pro tiskárnu, německým kurentem poměrně úhledným, na který si lze při čtení po čase zvyknout. K textům je připojeno nemnoho náčrtů k tématům geologickým, půdorysy uspořádání selských usedlostí, kresby domovních štítů s nápisy. Kresby mají průměrnou úroveň, zato v některých případech nedocenitelnou hodnotu. Fotografie je přiložena jedna. Jednotlivé svazky jsou v měkkém přebalu, s německým názvem tématu, číslovány modrou tužkou, na poslední straně svazku je někdy přesné datum vzniku. Nové zpracování a uložení, k němuž došlo v r. 1986 Josefem Lankočím je provizorní, spočívá v tom, že na přebalu každého svazku je připsán tužkou překlad německého názvu do českého jazyka. K původnímu číslování nebylo přihlíženo a je provedeno nově s tím, že č. 1–28 se týkají Nového Jičína, následují témata z jiných obcí Kravařska a posledních 30 svazků je próza. Uloženy jsou v sedmi kartonech. K pozůstalosti je vypracován seznam v českém jazyce, který je k dispozici ve studovně a který zde přetiskujeme jako pomůcku pro současné regionální badatele. Stav písemností je velice dobrý, některé jsou studovány častěji, ale zdá se, že některé svazky ještě nikdy nebyly rozbaleny.

Dějinám obcí v naší oblasti se věnovalo a nově je zpracovalo mnoho renomovaných historiků. Weigelova pozůstalost může být jejich cenným doplňkem a zdrojem dalších informací o obci. Může zde být dost mylných subjektivních názorů. Poplatná době a překonaná mohou být témata geologická, naopak mohou zde být stopy vedoucí k mineralogickým nalezištím zapomenutým, totéž se může týkat míst výskytu rostlinných a živočišných společenstev a archeologických nalezišť. Je také možné, že obce si znovu objeví předměty, které pocházejí z jejich katastru a nálezy se dodatečně dostaly do držení někoho, kdo neví již nic o jejich původu.

Okruh obcí, kterým Weigel věnoval svou pozornost, je zřetelně dán okruhem četnického obvodu se sídlem v Suchdole nad Odrou, dále obcím, kde došlo k významným nálezům, nebo byly významnými nalezišti: jedná se především o Suchdol nad Odrou, Kletné, Kunín, Pohoř, Hladké Životice, Fulnek, Štramberk, Butovice, Šenov, Hrabětice, Příbor, Mankovice, Blahutovice, Žilina, Bartošovice, Nový Jičín, Starý Jičín, Stachovice ale i další. Po onemocnění a přestěhování do Nového Jičína se jeho okruh zúžil. Patrně z důvodu menší pohyblivosti, ale také proto, že Nový Jičín byl dostatečně velkou lokalitou, která odčerpávala jeho volný čas. V těch letech se věnoval převážně zpracování nashromážděného materiálu z předchozích let.

Zvláštní kapitolou je papír, na který psal. Často je kuriozitou a stejně hodnotnou písemností jako Weigelův text. Téměř výhradně používal již jednou použitý papír z různých institucí, k nimž měl blízko: nepotřebné formuláře z Rudolfova špitálu, nedopsané dopisy, stará školní vysvědčení (např. z r. 1894), úmrtí oznámení, vyhlášky, sčítací archy, reklamní letáky, plakáty atd.

Hodnocení a význam

Díváme-li se s nynějším nadhledem na dobu v níž Weigel žil, můžeme říci, že to byla doba, kdy se v závěru monarchie spontánně řešila otázka, zda se mají germanizovat Češi, či čechizovat zdejší Němci. Oběma stranám scházela shovívavost. Z pohledu Weigelova byla německá menšina ve velkém ohrožení a to zvláště po vzniku Československé republiky. Proto z pohledu Čechů je zařazován mezi silné německé nacionalisty. Všechny jeho přednášky vyzývaly obzvláště mládež k národní hrdosti a zachování vlastní německé kultury, při čemž nebezpečí viděl ve většinové kultuře české, za což byl v pozdější době pochopitelně hodnocen negativně. Jeho badatelská činnost jej však činí nepřehlédnutelným.

Označení polyhistor v nás dnes vzbuzuje úsměv. Také Weigel patřil mezi badatele, kteří se snažili obsáhnout a rozumět všem vědním oblastem, které mu rozkrývaly téma vlastivěda Kravařska. V jeho době bylo jasné, že toto je nad možností jednotlivce, přesto se na žádnou oblast nespécializoval a šel svou cestou.

Jako mladík byl zaujat geologií, při níž se zabýval i mineralogií a petrografií. Když zakotvil na Kravařsku, rozšířil svůj zájem o paleontologii, archeologii a historii, včetně pomocných věd historických: Numismatika, genealogie, chronologie, metrologie, epigrafika. Snaha zmapovat lid Kravařska opět rozšířila jeho zájmy o osídlení, obytný dům, hospodářské budovy, práce polní, domácí průmysl (např. tkalcovství, vyšivačství, výroba rozmanitého nářadí dřevěného, hraček atd.), nástroje, nářadí, kroj atd. Dále vztahy sociální: manželství, rodina, obec, vztahy rodinné, příbuzenské, život v obci. Taktéž kultura duchovní: názory náboženské, víra a pověra, démonologie, magie, lidové lékařství, zvyky a obřady související s nejdůležitějšími událostmi života (narození, sňatek, smrt), slovesné umění, t.j. písně, říkadla, přísloví, pořekadla, zařikadla, hádanky, pohádky, pověsti, anekdoty atd., ale i výtvarná umění.

Okruh vlastivědných pracovníků kolem Weigela, často osobních přátel, byl široký a čítal asi kolem 60 osob. Zanechal mnoho různorodého materiálu, ze kterého můžeme podrobně poznávat zdejší předválečné obyvatelstvo, životní prostředí a sociokulturu Kravařska. Někdy se ve svých závěrech i mýlil, nevyznamenal se žádnými převratnými objevy, ale jeho význam tkví v tom, že trpělivě a pečlivě pro nás zaznamenával vše, co postupně šlo k úplnému zániku. Jako by to snad tušil. Jeho dílo nabylo ohromné hodnoty zvláště po té, kdy po II. světové válce bylo vše ze zdejší německé kultury zavrženo a spontánně ničeno.

Daniel Říčan, Suchdol nad Odrou